

महसुली थकबाबती - विहित
विवरणपत्रात माहिती पाठविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

परिपत्रक क्रमांक भानिम-२००८/प्र.क्र.९ /अर्थबळ-२,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक:-११.४.२००८.

वाच्या:- (१) वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.-लोलेस-१०८३/प्र.क्र.४/
साधनसंपत्ती-१४, दिनांक ६ सप्टेंबर, १९८५,

(२) वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. -टीआरडब्ल्यु-२४८१/सीआर-१११/
८१/एडीएम-९, दिनांक ३ डिसेंबर, १९८५,

(३) वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.शामव-२०००/प्र.क्र.४३/अर्थबळ,
दिनांक ५ डिसेंबर, २०००.

मंत्रालयाचे विविध प्रशासकीय विभाग निरनिराळे कर, फी, शुल्क इ. मार्गाने करेतर महसुल गोळा करीत असतात. तसेच विविध योजनाकरिता दिलेले कर्ज / अग्रीमांची वेळेवर वसुली होत आहे, हे पाहणेही संबंधित प्रशासकीय विभागाची जबाबदारी आहे. यादृष्टीने संबंधातील लेखे अद्ययावत ठेवणेही तितकेच आवश्यक आहे.

२. प्रशासकीय विभागांची ही जबाबदारी पहाता, कर, करेतर महसूल, कर्ज व व्याज यांची परिणामकारक वसुलीबाबत नियंत्रण अधिकाऱ्यांकडून संबंधित प्रशासकीय विभागांनी माहिती घ्यावी व संकलित करावी. अशी संकलित केलेली माहिती वित्त विभागास विहित नमुन्यात अवगत करण्याबाबत संदर्भाधीन परिपत्रकाब्दारे सूचित करण्यात आले आहे. परंतु मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांकडून आवश्यक कार्यवाही होत नसल्याने, वित्त विभागातही एकत्रित माहिती उपलब्ध होऊ शकत नाही.

३. महालेखापाल व महालेखापरिषिक कार्यालयाने केलेल्या लेखापरीक्षणात बहंशी विभागाने कर, कर्ज वसुली करेतर महसूलाबाबत आवश्यक ती माहिती उपलब्ध नसल्याचे नमूद केले आहे.

(कृ.मा.प.)

४. तेव्हा सर्व प्रशासकीय विभागाम विनंती करण्यात येते की, त्याच्या विभागात कर, करेतर महसूल त कर्ज / अग्रीम यांची वमूली केली जाते. त्याची दि. ३१.३.२००८ अखेरची माहिती ही संदर्भाधीन परिपत्रक क्र. ३ मधील सूचनाचे पालन करून, विहित प्रपत्रानुसार या विभागास पाठविण्यात यावी. (प्रपत्राची प्रत सोबत जोडली आहे) संदर्भाधीन परिपत्रके सुलभ संदर्भाकरिता सोबत उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत.

सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून, त्याचा सांकेतांक २००८०४१११७२४०९००९ असा आहे.

(ना. ना. भडीकर)
(ना. ना. भडीकर)
उपसचिव, वित्त विभाग.

सोबत:- वरीलप्रमाणे.

प्रत:

- १) सर्व मंत्रालयीन विभागाचे अपर मुळ्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
- २) वरिष्ठ लेखापरीक्षा अधिकारी, महालेखापाल कार्यालय, (ले. व अ.) महाराष्ट्र-१,
मुंबई - ४०० ०२०.
- ३) निवड नस्ती, अर्थबळ-२.

क.जे
काजांची लेखे ठेवणे

कोषागार अधिकाऱ्यांमार्फत मिळालेल्या न्यूनाधिक ज्ञापनांत (Plus and Minus Memoranda) दाखविलेल्या संवितरित रकमा व महालेखापालांच्या कार्यालयात नोंदविलेल्या रकमा यांचा मेळ वसावा या उद्देशाने महालेखापालांची मुंबई आणि नागपूर येथील कार्यालये महसूल अग्रीमे, स्थानिक संस्था आणि खाजगी व्यक्ती यांना दिलेली कर्जे इत्यादीच्या बाबतीत सध्या बृहत्पत्रक (Broad Sheets) ठेवीत असतात. तथापि लेखा संहिता खंड २ मधील अनुच्छेद ९० खालील तरतुदीनुसार फक्त महसूल विभाग/जिल्हाधिकारी यांनी मंजूर केलेली कर्जे आणि अग्रीभावाबदाचे ज्ञापन पाठवावयाचे असले तरीसुद्धा महालेखापालांना बृहत्पत्रके योग्य रीत्या ठेवता यावीत म्हणून कोषागार अधिकारी अशा बन्याचशा योजनांचे ज्ञापन त्यांना पाठवीत असतात. योजनांच्या संख्येत व कर्जे मंजूर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांच्या मंख्येत मोठ्या प्रमाणावर वाढ झाल्यामुळे न्यूनाधिक ज्ञापनांचेही काम मोठ्या प्रमाणात वाढले आहे व यामुळे अनेक योजनांच्या बाबतीत ही ज्ञापने महालेखापालांना अजिबात पाठविली जात नाहीत किंवा पाठविष्यात येत असल्यास त्यांत अनियमितता असते व चुका इत्यादी असतात. परिणाम स्वरूप महालेखापालांना बृहत्पत्रके योग्य रीत्या ठेवणे शक्य होत नाही आणि साहजिकच प्रयत्न करूनही त्यांना परिस्थिती सुधारण्यात यश येत नाही.

२. म्हणून कर्जाच्या संबंधात कोषागार अधिकाऱ्यांनी महालेखापालांना न्यूनाधिक ज्ञापने पाठविणे, तसेच भारताचे नियंत्रक व महालेखा परीक्षक यांनी बृहत्पत्रके ठेवण्याचे बंद करावे असा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. तदनुसार महालेखापाल, महाराष्ट्र मुंबई यांचेशी विचारविनिमय करून शामन आता असा आदेश देत आहे की :—

(१) अर्थसंकल्पीय नियमपुस्तिकेतील परिच्छेद १५५ मध्ये विहित केलेल्या प्रपत्राच्या नमुना क्रमांक ९ मध्ये कर्जे संवितरित करणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी प्रत्येक महिन्याला खर्चाचे विवरणपत्र नियंत्रण अधिकारी/विभाग प्रमुख यांना सादर करावयाचे असल्याने, आणि

(२) विभागीय अधिकाऱ्यांना लेखांमध्ये समायोजन करता यावे म्हणून म. को. नि. ११५ नुसार कोषागार अधिकाऱ्यांना चलनाची तिसरी प्रत विभागीय अधिकाऱ्यांना पाठवावी लागत असल्याने यापुढे म्हणजे दिनांक १ एप्रिल १९८६ नासून कोषागारे अधिकाऱ्यांनी कार्यात्मक प्रधान शीषखालील (Functional Major Heads) विविध कर्जाच्या योजना, तसेच तगाई अग्रीमे याबाबत न्यूनाधिक ज्ञापन सादर करावयाची पद्धत बंद करण्यात येत आहे. तथापि लेखा संहिता खंड २ मधील अनुच्छेद ९० मधील तरतुदी-अन्वये महसूलाचे उदा. जिल्हाधिकाऱ्यांसारखे महसूल प्राधिकारी वर्ग वर्गरेंनी मंजूर केलेली तगाई कर्जे आणि अग्रीम याबाबतची न्यूनाधिक ज्ञापने महालेखापालांनाच सादर करण्याची पद्धत वरील बाबीला अपवाद राहील. त्यानुसार क्षेत्रीय अधिकारी (Field Officers) व आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांकडून प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत जमा रकमेची विवरणपत्रे मिळतात किंवा नाही, तसेच त्यावर चलन क्रमांक इत्यादी आहे की नाही याची खाली विभाग प्रमुखाने करून घेणे आवश्यक आहे. याच विवरणपत्रांच्या सहाय्याने विभाग प्रमुख यांनी त्याचे कार्यालयात योजनानिहाय बृहत्पत्रके ठेवणे आवश्यक आहे. त्यांनी अभिलिखित केलेले आकडे आणि महालेखापालांच्या कार्यालयात नोंदलेले आकडे एच ४२७८—१७

यांचा प्रत्येक महिन्यात मेळ घालण्याची जबाबदारी विभाग प्रमुखावर राहील. योजने-नुसार कर्जाचा प्रत्यक्ष फायदा उपलब्ध होणाऱ्या व्यक्तीनिहाय लेखे आपल्या हाताखालील अधिकारी नियमितपणे ठेवतील याची नियंत्रण अधिकाऱ्यांनी खाती करून घेणे आवश्यक आहे. यामध्ये कर्जाच्या वसुलीचे लेखे ठेवण्याच्या बाबीचाही समावेश आहे.

(३) सर्व मंत्रालयीन विभागांना अशी विनंती करण्यात येते की, त्यांनी त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व विभागीय अधिकारी अथवा त्यांच्या दुयम अधिकाऱ्यांनी कर्ज योजनांखाली मंजूर केलेल्या कर्जसंबंधी संपूर्ण लेखे दिनांक १ एप्रिल १९८६ पासून ते ठेवतील याची खात्री करावी. ज्या बाबतीत कर्ज मंत्रायलयीन विभागांकडून मंजूर केली जातात, त्या बाबतीत कर्ज मंजरीच्या आदेशातच अशा कर्जाचे लेखे ठेवण्यात विभाग प्रमुखांस विनिर्दिष्टपणे नामनिर्देशित केले नसल्यास अशा कर्जाचे लेखे संबंधित मंत्रालयीन विभागाने ठेवणे आवश्यक आहे.

(४) महालेखापाल, मुंबई/नागपूर व अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई यांनी दिनांक ३१ मार्च १९८६ पर्यंत ठेवलेल्या बृहत्पत्रकांतील योजनावार लेख्यांतील शिलकांचाही मेळ विभाग प्रमुखांनी घालावा व त्यांच्या बृहत्पत्रकात त्यांनी ती शिलक प्रारंभिक शिलक (Opening Balance) म्हणून अंतर्भूत करावी. प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मार्चाच्या अखेरीस योजनावार असलेली शिलक विभाग प्रमुखांनी आपल्या प्रशासकीय विभागांना कमीत कमी संबंधित प्रतिवर्षी ३१ मे पर्यंत कठविणे आवश्यक आहे.

(५) प्रशासकीय विभागांच्या असेही निर्दर्शनात आणण्डां येत आहे को, मुंबई बाहेरील संस्थाना कर्जे मंजूर करताना त्यावर “अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई यांना देयके सादर करून प्रदान करावे” असे आदेश देणे हे महाराष्ट्र कोषागार नियम १९च्या तत्वांशी अनुरूप आणि सुसंगत नाही, अशा प्रकरणात संस्थांची मुख्य कार्यालये/शाळा असे आदेश देणे जऱ्हरीचे आहे. उदांच्या सह्या जिल्हा कोषागाराच्या अभिलेख्यावर आहेत अशा विभागीय अधिकाऱ्यांनांच अशा प्रकरणातील देयके प्रतिस्वाक्षरीत करता येतील.

(६) क्षेत्रीय अधिकारी त्यांची माहिती नमुना 'अ' मध्ये त्यांच्या नियंत्रण अधिकाऱ्यांना सादर करतील. ही माहिती नमुना "व" मध्ये एकत्रित करून नियंत्रण अधिकारी ती माहिती नमुना "क" मध्ये ठेवण्यासाठी विभागीय प्रमुखांना सादर करतील.

(७) नियंत्रण अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या कर्जाचिंहां उप शीर्षावाले ठेवलेल्या जम्हा व खर्चाचा हिशेब व खालील कार्यालयांनी त्यांच्या कार्यालयात नोंदवलेल्या सदरहू कर्जाच्या रकमांच्या हिशेबांचा मेळ प्रत्येक महिन्याला घालण्याची व्यवस्था करावावश्यक आहे:—

- (१) महालेखापाल-१, महाराष्ट्र मुंबई.
 (२) महालेखापाल-२, महाराष्ट्र, नागपूर, आणि
 (३) महाराष्ट्र शासनाचे अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई.

(शासन परिपत्रक क्रमांक टीआरडब्ल्यू-२४८१/सीआर-१९९/८१/एडीएम-९, दिनांक ३ डिसेंबर
१९८५.)

(शा. प. वि. क. टी आर डब्लु : ८१/सीआर १९०/८१ एडोएम-९, दिनांक ३ साबर, १९८५ चे संहग्र

नमुना—अ

योजनेनुसार कर्जाच्या हिशेबाबें मासिक अहवाल

प्रारंभिक शिल्पक काढलेली	कोषागार तून	कर्ज	शिल्पक रक्कम	कोषागारात	शासनाच्या हिशेबाबानुसार	अभिप्राय
रक्कम	खाल्यानुसार	खाल्यानुसार	सक्षम	जमा न	जमा न	
महिनाभरात चुकी	महिनाभरात चुकुल	जमा केलेली	(संभ २-३)	केलेली	शिल्पक	
केलेली रक्कम	केलेली रक्कम	वसुलीची		वसुलीची	असलेले कर्ज	
१	२	३	४	५	६	७
			८	९	१०	११
			१२	१३	१४	१५
			१६	१७	१८	१९
			१९	२०	२१	२२

एकूण

(अ) कोषागारातून काढलेल्या व जमा केलेल्या (रक्काता २ आणि ५) रक्कमांचा रोकडवही व नियंत्रण अधिकारी यांनी पाठविलेल्या मासिक अहवाळांशी तंत्रोतंत्र मेळ बसणे आवश्यक आहे.

(ब) रक्काता ३ आणि ४ मधील रकमेचा खाल्यातील एकंदर बेरजेशी तंत्रोतंत्र मेळ बसणे आवश्यक आहे.

(क) रक्काता ६ मधील रकमेचा सक्षम प्राधिकाऱ्यांकडून आलेल्या आदेशांतील रक्कमांशी तंत्रोतंत्र मेळ बसणे आवश्यक आहे.

टीप.—(१) प्रत्येक योशेनेसाठी वेगळा नमुना वापरावा.

(२) प्रमाणक/चलनाचा क्रमांक, तारीख आणि रक्कम विनिर्दिष्ट करण्यात यावो.

प्रत अंगेष्ठित :

प्रतिवेदक अधिकाऱ्यांची सही व हुदा.

नमुना -३

योजनेन्द्रिय..... वर्षास्थी कर्जाच्या हिशेबांचे बहुत गतक.

महिना	प्रारंभिक शिल्लक	कौपागारातन	कांशगारात	निलेखनात योग्य	अभिप्राय	विभाग प्रमुखाची सही
कर्ज						
१	१	२	३	४	५	६
						७
						८
						९
						१०
						११

१४०

- (अ) नमुना—अ मधील रकाना १ मधील रक्कम नमुना ब मधील रकाना २ मध्ये दाखविल्यात याची.
 (ब) रकाना २—३—४—५ मधील रक्कमांचा तंतोतंत मेळ रकाना ६ मधील रकमेशी वसणे आवश्यक असेहे.
 टीप.—प्रत्येक योजनेसाठी वेगळा नमुना वापरावा.

प्रत अप्रेषित :

नियंत्रण अधिकाऱ्याची सही व हुदा.

नमुना - क

योजनेनुसार महित्यासाठी कर्जाच्या भासिक लेखांचे एकत्रीकरण.

अनुक्रमांक	क्षेत्रीय अधिकाऱ्याचे नाव	कर्ज	कांधारां	निलौकित	मुदलाची अंतिमाय
			जमा केलेला	करावयाची	अळेंची शिल्लक
		मुदलाची	कोवागारातून	वसुलीची रक्कम	रक्कम
प्रारंभिक शिल्लक	काढलेली रक्कम	३	४	५	६
१		२			

२४९

- (अ) नमुना व मधील रक्कन ६ मधील रक्कम नमुना के मधील रक्कन ३ नाही दाखिलकर्ता याची.
(ब) रक्कन ३-४-६ मधील रक्कमांचा तंत्रोत्तं मेळ रक्कन ७ मधील रक्कमेशी होणे आवश्यक आहे.

टीप.---प्रत्येक योजनेनाठी वेगळा नमुना वापरावा.

विभाग प्रमुदाची भर्ही व हुदा.

(शासन परिषदक, वित्त विभाग क्रमांक दोआरडल्यु-२४४१/सीआर-१०१/८१/एडीएम-१, दिनांक ३ डिसेंबर १९८५ वे नदाव)

१२३
२८९

शासनाच्या येणे रकमांची जीघ गतीन वसुलं
करण्याबाबत परिणामकारक उपाययोजना
करणे...।

महाराष्ट्र शासन.

परिपत्रक क्रमांक-नोंगेस-१०८३/प्र. ४/साधनतंपत्ती-१४.
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३३, दिनांक ६ सप्टेंबर, १९८५.

प. रि. प. त्र. क.

लोकलेखा समितीने तिच्या १४ त्या अहवालातील [१९८३-८३] परिच्छेद १३-१५ व १४-१६ अन्वये भैसे निर्दर्शनात आणले आहे की कर, फी इत्यादीबाबत शासनाला येणे असलेल्या करोडो रुप्यांच्या रकमांची ब-याच कातावधीपासून वसुली व्हावपाची राहिली आहे. तसेच घकबांधीचा मोठा भाग हा संबंधित विभागानी महसूल प्राधिका-यांना तादर लेलेत्या महसूल वसुलीच्या प्रमाणपत्रांच्या अमलबजावणीमध्ये किंवा तिचीय/न्यांयिक प्राधिका-यांनी दिलेल्या स्थगिती आदेशांमुळे अडकून राहिलेला आहे. समितीने आशी शिकातत केली आहे की, वित्त विभागाते यांचाचतीत बारकाङ्गेन लक्ष घालून, प्रशासकीय विभाग दक्षतेने वसुली करून शासनाच्या येणे रकमांची घकबांधी कमी करतात, याची खात्री करून घण्यासाठी परिणामकारक उपाय योजना बाबत कर्ज व त्याज यांच्या वसुलीबाबतची परिस्थिती सुधारा तितकीची असमाधानकामरक आहे.

२. शासनाला येणे असलेल्या रकमांची वसुली जास्तीत जास्त होत आहे. प्राहण्याची जबाबदारी ही तंबंधित प्रशासकीय विभागांची आहे. वृद्धनांसार प्रशासकीय विभागांना प्रभावित करण्यात येत की, त्यांनी जबाबदारी स्वीकारून शासनीय दिय रकमांची वसुली करण्यासाठी परिणामकारक उपाय योधून काढावेत आणि त्यांना विभागात लक्ष ठेवावेत. तसेच, आवश्यक ते लेखे अधावत ठेवलेले आहेत द्याची खात्री कसत येणे ही सुधारा प्रशासकीय विभागांची जबाबदारी आहे.

३. अवर्षण किंवा अतिवृष्टी अगर तत्सम परिस्थितीमुळे त्या भागातील शेतक-यांकडून काढी विशिष्ट प्रकारच्या शासकीय देशाबाबत वसुलीये प्रमाण काढी विशिष्ट मयदिपर्यंत कमी होते हे जरी खेर असले तरी ज्याबाबतीत अवर्षणासारख्या परिस्थितीचा सुतराम संबंध नाही, त्याबाबतीत, तसेच ज्या भागात अवर्षण किंवा तत्सम परिस्थिती उद्भवलेली नाही, त्या ठिकाणी, वसुली, समाधानकारकप्रित्या करण्यात येत आहे द्याची खात्री करून येणे आवश्यक आहे. महसूल व वन विभागाचे शासकीय परिपत्रक क्रमांक-आरझट्टी-१०८३/१४५६/स्ल-२, दिनांक २३ मार्च, १९८३ व शासकीय परिपत्रक, महसूल व वन विभाग क्रमांक-आरझट्टी-१०८३/१४५६/स्ल-२, दिनांक २ एप्रिल, १९८३ अन्वये त्यांत हुरुस्ती केल्याप्रमाणे शेत जमिनीवरील कर, व कर्ज योंच्या वसुलीबाबत सकत्रूत सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. ह्यातर विभागांनी त्यांच्या कूच प्रशासकीय नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राधिका-यांना योग्य त्या सूचना निर्गमित करून यांच्या आत्मरग्याल आहे आणि रेकाम घालून घेण्याच्या घारातपासून केला करून नियंत्रणाची प्रक्रिया

४. अंदाज समिती (१९८१-८२) च्या शिकारशितुसार वित्त विभाग परिपत्रक काढीक आरस्ल-१०८१/७२/आरझट्टी-२३, दिनांक १९ मार्च, १९८२ अन्वये त्या सूचना निर्गमित करण्यात आवेल्या आहेत की, इन्यां घकबांधीची वसुली करण्यासाठी विशेष लक्ष देण्याची आवश्यक आहे आणि रेकाम घालून घेण्याच्या घारातपासून केला करून नियंत्रणाची प्रक्रिया

पथक नेमन त्याकडे सोणवावला पाहिजे. सात्र त्यामुळे नेटमीचा दुळी असाल. नि यापुढील काळीत आपल्या कामाचा घोडा यांची कर्फारी वर्गाकडे दकलण्याची प्रवृत्ती असू नये. करांची थकवाळी व यकीत कर्जे धा दोन्ही वावतीतील शातनाच्या येणे रकमांची वसुली यांगल्या प्रकारे होण्यासाठी सध्या अस्तित्वात असलेल्या वसुली कर्मवारी वर्गाविष्ट घोडा यांची वसुली अशी अलग अलग कामाची विभागणी कस्त देऊन घोग्य त्या मुधारणा कराव्यात. हप्यासाठी अतिरिक्त कर्मवारी वर्ग नेमण्याची आवश्यकता नाही. उदा. सध्या असलेली अधिनारिता, कार्यक्षमता कमी न करता वाढवून जो जादा कर्मवारी वर्ग असेल त्याचा उपयोग थकवाळीच्या वसुलीसाठी करण्यात वाचा. शक्यतोवर ज्यांच्याकडे हे काळ सोपधले आहे अशा कर्मवा-यांची/अधिका-यांची वाजवी लाभात म्हणे जेच तीन वषाच्या कालावधीत वदली केली जाऊ नये.

५. शातनाला विकसित व अधिकतित क्षेत्राताठी झोठ्या प्रमाणात निधीची जरूरी आहे असे भूमिक्षयात येत आहे. विकसित व अविकसित क्षेत्रामधील ठाडता उर्ब भागविण्याभाठी शातकीय येणे रकमांची वसुली करणे ही एक भूमिक्षयाची वाव ठरते. त्यापैकी तंबंधित अधिका-यांनी शासकीय येणे रकमांच्या वसुलीवर जास्तीत जास्त लक्ष देणे आवश्यक आहे. यास्तव प्रश्नातकीय विभागांना अशी विनंती करण्यात येते की, त्यांनी तंबंधित अधिका-यांना/कर्मवारी वर्गांना शातकीय वसुलीची काम कार्यक्षम रितीने करण्याताठी प्रभावित करावे निरीक्षणाऱ्या/दौऱ्यांच्या खेळा-संबंधित अधिका-यांनी शासकीय येणे रकमांच्या वसुलीच्या कामाच्या प्रगतीकडे नक्ष पावे व जर वसुली अल्प-प्रमाणात होत असेल तर ती जलद गतीने होण्यासाठी आवश्यकती उपाये पोजना करायी. सदर वसुलीच्या कामात कुठल्याही प्रकारची फिलाई आढळल्यास त्याची दखल गंभीरपणे घेतली जावी.

६. नोकलेहा समितीने तिच्या १४ व्या अहवालातील [१९८२-८३] १०१६ परिच्छेदामध्ये असेही अवलोकन केले आहे की, शातनाने या जांभी अशी जार्यपद्धती इक्की विहित करण्यावावती शास्त्रात फैदावी की त्याघोगे आडारलेले कर अधवा फी यांना भरणा केला. असल्याखेरीज स्थगिती तंबंधिती आवेदने अधवा अभिवेदने न्यायिक अथवा प्रशातकीय अधिका-यांनी विधारात येता कामा नयेत. शातनाने पा विकारशीचे काळ्यापूर्वक परिक्षण केले असून शास्त्र आता असे निदेश देत आहे की, त्यांपाले व न्यायाधिकरणांशी तंलग्न असलेल्या शासकीय वकिलांनी शासकीय देणे भरणा करण्या तंबंधी त्यगितीताठी सादर केलेल्या आवेदनांना विराध करावा आणि यकीत रकमांचा केलगाशिवाय स्थगिती मंजूर करू नये म्हूळे वाजू मांडावी. त्याबाबत पिंडी म्हणून विभागाला विनंती करण्यात येते की, त्यांनी पिंडी अधिका-यांना योग्य त्या तूफना पाव्यात. तंबंधित प्रशातकीय विभागांना सुधदा अशी विनंती करण्यात घेतोल की, जोपर्यंत थकवाळीच्या रकमांचा भरणा केला जात नाही तोपर्यंत स्थगिती मंजूर केली जाणार नाही अता युक्तिलाद कूळ स्थगितीच्या आवेदनांना विरोध करण्यावावत त्यांनी छात्री कस्त घ्यावी.

आपणातील तर्हूदीनुसार जाही प्रजारणामध्ये शातकीय अधिका-यांकडे अपील करता येते. तथापि, अशा अधिका-यांची ही कार्य न्यायिकवर स्वत्प्राची असतील, हे बदात येता, अशा अधिका-यांना निदेश न देता, त्यांना अशी विनंती करण्यात यावी की, स्थगितीच्या अर्जिता यिवार करताना थकवाळीचा भरणा करण्याची अटलादण्या तंबंधी त्यांना विधार करावा, तंबंधित प्रशातकीय विभागांना विनंती करण्यांत।

-1237
17

१२४

11211

येते की, त्यांनुतार त्यांनी संवेदना निर्गमित छराव्यात.

परिणामतः प्रश्नासकीय विभागांनी कर, लर व्यतिरिक्त मट्टूल, कर्ज व व्याज खांच्या घस्तलीबाबत परिणामकारक उपाय घोजावेत. वित्त विभाग यासंदेशात त्या परिस्थितीची पाढणी दरवर्षी करील. यास्तव प्रश्नासकीय विभागांना अशी विनंती करण्यात येते की, त्यांनी शासकीय देव रक्मांच्या वहुलीबाबतव्या स्थितीची माहिती दरवर्षी वित्त विभागाला कळवावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल घांच्या आदेशानुतार व नांवाते,

तही/-

द. न. गायत्रोडे,

शासतनाये उप सचिव,

कर, करेतर महाल, कर्जे आणि अग्रिमे
हयांदो दिनांक ३१. ३. २००० पर्यन्तची
कुल व घरांती व्यापारी नवशील वार
माहिती विहित प्रपत्रात भस्त दित्त
विभागात पाऊविष्टा ठेत.

महाराष्ट्र शासन,
दित्त विभाग,
पुरिपत्रक क्रमांक: शासव २०००/प्र. क्र. ५१/विष्टा,
मंत्रालय, मे १८०० ०३३.
दिनांक: - ५. १२. २००० ५/१२/२०००

योजना उघालाई, आणि काढो विग्रह साधाऱ्याच, आर्थिक कार्यक्रम
राजविष्णवाडा ने अतिरिक्त झाधनपत्ती अंपटोत करणे व उद्यादिव नियंत्रण घेणे
हया हा अशो वित्त विभागाचा हंदंध घेतो. शासनाच्या कडूळांदो जातीत
जात वस्तो कस्त विभाग योजना राजविष्णवाडा ने शासनात निधी उपलब्ध
देणे हा त्यापैकीच एक उत्त्वाचा भार्या उरतो. म्हणून दरवर्षी अशो घकांकी
लिहा आहे व बळूळारे त्यातून लिहा निधी उपलब्ध होवू शकेल हयाचा वित्त
विभाग अंदाज घेत असतो.

२. मंत्रालयाचे विविध प्रशासकीय विभाग निरीनिराते कर व को, शुक्र
वाहारण्या करेतर महालही गोठा करोत असतात व कर्जे/अग्रिम मंजूर करण
परतफेडीतांनी उराविक हम्से बांधून देऊन वस्तो करत असतात. शासकीय
राजविष्णवाडा जो घकांकी राताते त्या घकांकीचा निपटारा करण्याच्या लालोत
प्रशासकीय विभागांवर दित्तीय हवस्माचे नियंत्रण घेण्याचे कायदो वित्त
विभागाचे अत्यागुणे, वित्त विभाग दरवर्षी प्रत्येक आर्थिक वर्षांडेरांवो वस्तो
व घकांकी इत्यादीचो आहितो शाधारणत: आगेस्ट नहिन्यात [पारंग नं. २०११]
विभागात काढो दावोदावत आगेस्ट ते जुै हे आर्थिक वर्ष मानवे आहे],
मंत्रालयाच्या तर्व विभागाकडून एका विहित प्रपत्रात यागवित असतो. लालोत
वैरो आणुनु अशो माहिती तातडोने वित्त विभागात उपलब्ध करा देण हया
विभागांना शक्य नसते हे वित्त विभाग जाणून आहे. परंतु वित्त विभाग नुखेद
निरुद्दीनांग आणि अचिन्तो लो, नवीन आर्थिक वर्ष तंपणे तरी माणील आर्थिक
तुष्टिडेरांवो माहिती उद्दा काढो विभागाकडून प्राप्त होत नाही.

३. तर्द प्रशासकीय विभागांना विनंती करण्यात घेते को, त्यांच्या विभागात
४. ला., करेतर महाल व कर्जे/अग्रिम हयाची वस्तो केलो जाते त्याची २/-

दिनांक. उ. २०००. अहेरधो माहितो झोडतच्या प्रपत्रात भसल हया विभागाकडे ताबडतो ब पाठवावो. त्यांच्या विभागाशी संबंधित कर व करेतर महसूल असावा अदिविती भाहितो त्यांनी त्यांच्या विभागाच्या नियंत्रणाखाली असेहेत्या सर्व कायालिगाळडून उपलब्ध करून एकत्रितरित्या वित्त विभागाला पाठवावो. इर्व प्रशासनाऱ्यीय विभागांनी व त्यांचे नियंत्रणाखालील संबंधित अधिका-यांनी करेतर गाहितो पाठविताना आलील बाबी इतेपाने विभागात हयाव्यात.

१] प्रशासनाऱ्यीय विभागात निरनिरावऱ्या कायार्तिनात महसूलाच्या अनेक बाबी राष्ट्रविळ्या जातात, म्हणून निरनिरावऱ्यो कायार्तिने त्यांची माहिती स्वतंत्रपणे हया विभागाकडे पाठविणार नाहीत. कोणत्या तरी एका कायार्तिनागारफत त्या विभागावो एकत्रित माहिती हया विभागाकडे संकलित करून पाठविली जाईल याची मंत्रालयाच्या इर्व विभागांनी दफ्तरात व्यावो.

२] वित्त विभागात शक्य तितद्या नक्कर माहितो प्राप्त व्हावो या उद्देश्याने प्रशासनाऱ्यीय विभाग त्यांच्या नियंत्रणाखालील संबंधित अधिका-यांकडून माहितो जागवित असतात. अशा प्राधिका-यांनी होणारी माहितो त्यांच्या प्रशासकीय विभागाकडे फक्त पाठवावो. त्यांच्या नियंत्रणाखालील अधिका-यांनी पाठविली माहिती संकलित करून वित्त विभागात पाठवावो. त्यांच्या नियंत्रणाखालील निरनिरावऱ्या अधिका-यांच्या पत्राच्या प्रतीक्षा संच फक्त दित्त विभागाकडे पाठविण्यात येऊ नयेत.

३] माहितो पाठविताना घडाकांची आवडेवारी लागतात असावो व उद्देश्यात तो स्पष्टपणे नसूद करावे. इर्व संभालील असलेल्यांनी एकत्रीकरणी जागवो. मंत्रालयांने विभागांच्या नियंत्रणाखालील जी नव्हारंडे येतात त्यांना जी कर्वे अगदेव गंजर केलो आहेत लिंदा नव्हारंडे गंजर केलो जात आहेत त्यांची माहितीमुद्दा त्यांनी जुँडीरोत प्रपत्रात भसल त्यांच्या प्रशासकीय विभागामार्फत पाठवावो.

४] टंडवार्डूश्य परिस्थिती असेहेत्या भागात शेतजगिनीशी संकलित असेहेत्या इरांवो व रात्रीची उर्जाची वुली तात्पुरतो तदृश असर स्थगित केली आतेत. परिणामी तदृक्ष असर स्थगित

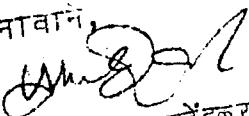
करण्यात आलेले रक्कम हो कायमदौऱ्याट. अगर प्राप्त केलेली नसून तो उरावीक मुदतीपुरतीब मर्यादित [स्थगित] असते. त्यामुळे हया रक्कम हिशेब प्रत्येक वर्षाच्या थकावीत दिलेण आवश्यक आहे. म्हणजे यानोल वर्षाची निवाळ घाकी हो याची पुढील वर्षाची आरभीची शिल्लक जाते. असून यानील वर्षात या डावतीत स्थगित असर तदक्क केलेल्या रक्कम पुढील वर्षाच्या जारंभीच्या डाकीमध्ये असा उल्लेज कसल तराविष्ट करणे आवश्यक आहेत.

५] प्रत्येक विभागाने हया परिपक्वांबत प्रपत्रानुसार भाविती पाऊळी जात आहे हयाची दस्ता घ्यावो.

कर, करेतर महसून, कर्ज हयांच्या वसुलीडावत आवश्यक ते लेहे ठेवण्याचे काम हुंदा मंत्रालयाने प्रशासकोय विभागाच्या नियंत्रणाखालील अधिका-यांकडे योग्यक्केले असते. त्यामुळे प्रशासकोय विभागांकडे केव्हाढी माहिती भागितीती तर नियंत्रणाखालील अधिका-यांकडून ती मागितल्याचे व तो आल्यानंतर वित्त विभागाला राजविषयात घेईल असा त-हेचे उत्तर हे विभाग पाठीवत असतात. हयावस्त वित्त विभाग त्यांच्याकडून माहिती प्रागेपर्यंत, त्यांच्या नियंत्रणाखालील अधिकारी केवर वसूली करतात किंवा नाही, अगर तो किंती प्रमाणात केले हयावर प्रशासकीय विभागाचे संनियंत्रण नाही. असे इपट्टपणे निर्दर्शनास येते. परिणामी वसूली योग्यत-हेचे होत नाही आणि थकावीकोत वाढ होत रहाते. यास्तव प्रशासकोय विभागांता पुन्हा विनंती करण्यात येते की, त्यांनी केवोडेंजी [शक्ती दर तिसावी कांतवधीनंतर] स्थानिक अधिका-यांकडून हो माहिती त्यांना योग्यस्कर वाटेल असा प्रपत्रात मानवून घ्यावो व त्यांच्या विभागामध्ये हो डाविती तंकित कसल ठेवावो, म्हणजे प्रत्येको केले स्थानिक अधिका-यावर अकल्यान राहण्याची वेळ येणार नाही व प्रशासकोय विभागात संबंधित बाबोंच्या वसूलीवर योग्य ते नियंत्रण ठेवणे शक्य होईल.

५. मंत्रालयाच्या सर्व विभागांना पुन्हा विनंती करण्यात येते की, त्यांनी त्यांच्या विभागाशी/नियंत्रणाखालील कायलियाशी संबंधित भाविती डिसेंबर २००० अंतर्पर्यंत हया विभागास न युक्ता पाठवावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावानं,

[प्र. अ. ग. डेशपांडे]
उप सचिव, वित्त विभाग.

प्रति,
मंत्रालयाच्या प्रशासकोय विभागादे लायक.

पापन [३] कर

1239

शासकीय केरांगावतचा दि.३१-३-२००८ ग्रेहणपर्यन्तचे थळवाको व वहुली इत्यादींची नाहिंदी दर्शविणारा अववाल

मंगलपीन विनागाचे नाव:-

[८० लाखात]

३] कराच नाव :-	दि. ३१-३-१९	दि. ३१-३-१९ पर्यन्तचा	दि. ३१-३-१९	१९९९-२००० ह्या वर्षात
जिब्रेर्दी	मागील सर्व तर्फात	जिब्रेर्दी निजळ	गातनाने झार 'कोटनि	
संदूप यकूताकी	[अधाप न उठविलेली]	किंबाऱी	दिलेली हूट निरोखन,	
शासकीय पातळीवर	दिलेली	[सहऱ्य १-२]	परतावा आर माफ	
			तेंदुवी रात्याचा	

परताचा आर माफ
कैली रक्षम
[ज्यांची वळुनी पुढे
काताचधी संपत्त्यानंतर पुढी
कैली जाणार आहे असता
कैली जाण्याची शक्क्यता आ]

۲

८२

8

۲۷

प्रातःकी य केरेतर महसूलाची दि. ३१-३-२००० अखेर पर्यन्तची खाक्काकी व वडाली इत्यादिची माउंती दर्शावणा रा अवैतल.

२] मेत्रालयोन विभागाचे नांव :-
 १) कर्तेतर मळकुलाचे नांव :-
 दि. ३१-३-१९ दि. ३१-३-१९८५
 अंबरची सऱ्हण आगील वर्षातील
 घरबाणी परंतु अपाप न
 शासकीय पात्र
 स्थिरगती/विशेष
 स्थानाती व
 रकमा

<p>१९२९-२००० ह्या वर्षात शासनाने झार कोटानि दिलेली हुट, निलेखन, प्रतावा अपार मापक लेलेनी रक्कम [ज्याची हुली पुढे केली जाणार नाही.]</p>	<p>१९२९-२००० ह्या वर्षात शासनाने अथवा कोटानि कराच्या „चुलीत“ दिलेली रुधिगती /तळुबी/ निंतंड ज्याची वसुली रुधिगती कालावधी तंपत्यानंतर पुढा केली जाणार आ अथवा केली जाण्याची</p>
<p>शासनाने झार कोटानि दिलेली हुट, निलेखन, प्रतावा अपार मापक लेलेनी रक्कम [ज्याची हुली पुढे केली जाणार नाही.]</p>	<p>शासनाने अथवा कोटानि कराच्या „चुलीत“ दिलेली रुधिगती /तळुबी/ निंतंड ज्याची वसुली रुधिगती कालावधी तंपत्यानंतर पुढा केली जाणार आ अथवा केली जाण्याची</p>

४ हाबत थी
इत्यात
रेण।

[१]	यंकर्त्ता चो वग़ अज्ञा तन्म १९२९-२००० मध्ये कारणव्याच्या दहुलीचे उद्दिष्ट /
[२]	१९२९-२००० वग़ा वग़ कलेनी स नहुली.

१-३-२००० दि. ३१-३-२०००
पंचांगी सूर्य अखेरची निव्वा
थकाराती [स्तोम] ८-[५-२]

<p>यद्यबादी वरील टि. ३१-३-२००० अखेरप्रयत्नाचे वृद्धल न झालेली व्याज /दृढं व्याज हळ. ची रदरम.</p>	<p>स्तंभ ८ पैकी मागिल पांच वर्षप्रिभा अधिक काळ पहिन रा डिलेली [वृद्धली न डोऱ शालेती राळम स त्याबाबतची कारणे.</p>	<p>त. १९९९-२००० अखेर यद्यबादी राळूऱ्यात शोन्हयात दारणे.</p>
[१०]	[११]	[१२]

शासकीय कर्जे/अभीम यावे नाव :-
मंत्रालयीन विभागावे नाव:-

१)
२)

शासकीय कर्जे/अभीम यावे नाव :-
(खालोल संभात जेथे शक्कम असेल तेथे कर्जे/अभीम यावेकीची रक्कम या जाची रक्कम स्वतंत्र रर्हवून त्याची बेरीजही न्हीविष्यात यावो)

दि.३१.३.१९ अखेरची थकबाकी	दि.३१.३.१९ पर्यंतच्या मागील सर्व वर्षांत (वसूलीस) दिलेली स्थगिती, निलंबन इ. च्या रक्कम	दि.३१.३.१९ अखेरची निव्वळ थकबाकी (स्तंभ १ - २)	सन १९-२००० मध्ये वसूल कागवयाची एकूण १९-२००० मध्ये वसूल कागवयाची रक्कम (स्तंभ ४ -३)	सन १९१९- १९१९- १००० मध्ये वसूली जालेली वसूली	
१	२	३	४	५	६
३	४	५	६	७	८
४	५	६	७	८	९
५	६	७	८	९	१०
६	७	८	९	१०	११
७	८	९	१०	११	१२